

Isoviiksisiippa

Taigafladdermus
Myotis brandtii

Uhanalaisuusluokka (IUCN): elinvoimainen (LC)

EU:n lajikoodi: 1320

Rauhoitettu (LSL 9/2023)

Luontodirektiivin laji (liite IV)

BOR suojelutaso suotuisa, vakaa

Luonnehdinta

Isoviiksisiippa on sukunsa pienikokoisimpia, sen paino on noin 5–7 g ja siipien kärkiväli noin 19–23 cm. Selkä, lento-poimut ja koko pää ovat yleensä hyvin tummanruskeat, vatsapuoli harmaa tai hieman kellertävänruskea. Nimi tulee ylähuulen viiksimäisistä tuntokarvoista. Koon ja värityksen lisäksi lepakkolajit tunnistetaan korvien ja korvankansien muodon, hampaiden, kuonon muodon, lentoräpylöiden kiinnityskohtien, lentotavan ja kaikuluotausäänten perusteella.

Elinympäristö ja levinneisyys

Isoviiksisiippa on selkeästi metsälaji, sitä tavataan vain hyvin harvoin kaupunkiolosuhteissa. Laji elää runsasvesistöisillä metsäseuduilla. Isoviiksisiippa saalistaa hyönteisiä avarien metsien lisäksi pienten aukoiden laidalla ja nousee saalistamaan ajoittain myös puiden latvustoon. Päiväpiilopaikat ovat esim. puunkoloissa ja -halkeamissa tai rakennuksissa. Isoviiksisiippa horrosta mm. luolissa, louhikoissa ja ontoissa puissa. Luonnossa sijaitsevia lepokoloja ei tunneta niin hyvin kuin ihmisrakenteissa olevia. Isoviiksisiippa on levinnyt Etelä- ja Keski-Suomeen, pohjoisin esiintymisraja kulkee noin Oulu-Kajaani linjalla.

Nykytila ja uhkatekijät

Isoviiksisiippa on melko yleinen laji Suomessa. Isoviiksisiippa erotettiin viiksisiipasta (*Myotis mystacinus*) omaksi lajikseen muutama vuosikymmen sitten. Lajit muistuttavat hyvin paljon toisiaan ja sen vuoksi havainnot ilmoitetaankin lajiparina isoviiksisiippa/viiksisiippa, ellei yksilöä ole voitu tarkastella läheltä. Tämän vuoksi lajista on sen yleisyyteen nähden suhteellisen vähän varmoja havaintoja. Museo näytteiden ja rengastustietojen perusteella isoviiksisiippa on jonkin verran yleisempi kuin viiksisiippa. Tiedossa ei ole mitään erityisiä lajia vaarantavia tekijöitä. Yleisesti lepakoita uhkaa lisääntymis- tai talvehtimisaikainen häirintä, sopivien lisääntymis- tai talvehtimispaikkojen puute, saalistusympäristöjen hävittäminen sekä ympäristön kemikalisoituminen esim. puutavaran suoja-aineet. Myös lisääntynyt yöllinen valaistus voi aiheuttaa ongelmia. Koska isoviiksisiippa on metsäisten ympäristöjen laji, metsien rakenteessa tapahtuvat muutokset vaikuttavat myös lajin menestymiseen. Tarkalleen ei kuitenkaan tiedetä mitkä tekijät ovat lajille tärkeitä.

Hoitosuositukset

Isoviiksisiipalle ei ole tiedossa erityisiä hoitotarpeita. Kaa-voitusten ja muiden maankäyttösuunnittelujen yhteydessä on kuitenkin syytä välttää isoviiksisiipoille ja muille lepakoille tärkeiden piilopaikkojen ja saalistusalueiden hävittämistä. Poikaskolonioita tai talvehtivia lepakoita ei saa häiritä. Metsien ja puistojen kolopuiden säästäminen on monien muiden eläinryhmien tavoin myös lepakoille tärkeää. Lepakoille voidaan ripustaa myös lepakkopönttöjä lepopaikoiksi. Lajille tärkeillä lepo-, lisääntymis- ja ruokailupaikoilla pitää välttää voimakasta läpi yön valaisemista.

Lähteet

Dietz, C., von Helversen, O. & Nill, D. 2009: Bats of Britain, Europe & Northwest Africa. – A&C Black Publishers Ltd, London.

Lappalainen, M. 2002: Lepakot – salaperäiset nahkasiivet. – Tammi, Helsinki. 207 s.

Tidenberg, E.-M., Liukko, U.-M. & Stjernberg, T. 2019: Atlas of Finnish bats. — Ann. Zool. Fennici 56(1–6): 207–250.

<http://www.annzool.net/PDF/anz56-free/anz56-207-250-OA.pdf>